

Xəstəlik sinifi (XBT-10)	L-Dəri və dərialtı toxumanın xəstəlikləri
---------------------------------	--

İlkin versiyanın tərtibatçı(İSİM)	Məmmədova L.
--	---------------------

XBT-10 rubrikası	Xəstəliklər
L10	Pemfiqus
L10.0	Adi pemfiqus
L10.1	Vegetasiya edən pemfiqus
L10.2	Yarpaqşəkilli pemfiqus
L10.3	Braziliya pemfiqusu [fogo selvagem]
L10.4	Eritematoz pemfiqus
L10.5	Dərman maddələri təsirindən əmələ gələn pemfiqus

Müalicə

Müalicə taktikası:

Bütün pemfiqus növləri üçün kombinə olunmuş terapiya istifadə olunur:

- kortikosteroid dərmanları, sonra
- antihistamin preparatlar sonra
- vitamin terapiyası, yerli terapiya da eyni zamanda istifadə olunur.

Qlükokortikosteroid dərmanları:

İltihab prosesini aradan qaldırmaq üçün doza, müalicə müddəti və dozanın tədricən azaldılması, xəstəliyin şiddətindən asılı olaraq həkim tərəfindən

fərdi olaraq təyin edilir. Aşağıdakı dərmanlardan biri pemfiqusun bütün növləri üçün istifadə olunur.

Seçim dərmanı ***Prednizolondur (Prednisolone).***

Yüngül gedişatlı - gündə 60 mq-a qədər;

Orta ağır gedişatlı - gündə 100 mq-a qədər;

Ağır gedişatlı - gündə 250 mq-a qədər

- ***Prednizolon***, 5 mq oral, müalicə rejimi xəstəliyin şiddətindən asılı olaraq fərdi olaraq seçilir; və ya

- ***Prednizolon***, 30 mq/ml əzələ daxili, müalicə rejimi xəstəliyin şiddətindən asılı olaraq fərdi olaraq seçilir; və ya

- ***Metilprednizolon (Methylprednisolonum)***, 16 mq oral, müalicə rejimi xəstəliyin şiddətindən asılı olaraq fərdi olaraq seçilir; və ya

- ***Metilprednizolon***, 8 mq, 20 mq, 40 mq, 250 mq, 500 mq, 1000 mq əzələdaxili, müalicə rejimi xəstəliyin şiddətindən asılı olaraq fərdi olaraq seçilir; və ya

- ***Deksametazon (Dexamethasone)***, 0,5 mq oral, müalicə rejimi xəstəliyin şiddətindən asılı olaraq fərdi olaraq seçilir; və ya

- ***Metilprednizolon natrium suksinat (Methylprednisolonum sodium succinate)***, məhlul hazırlamaq üçün liyofilizat 250 mq; müalicə rejimi şiddətdən asılı olaraq fərdi olaraq seçilir; və ya

- ***Triamsinolon (Triamcinolone)*** 2 mq, 4 mq; müalicə rejimi xəstəliyin şiddətindən asılı olaraq fərdi olaraq seçilir.

Sitostatiklər:

Aşağıdakı dərmanlardan biri orta ağır və ya ağır gedişatlı pemfiqus üçün istifadə olunur: həftədə bir dəfə 25-50 mq:

- ***Metotreksat (Methotrexate)***, 5 mq oral, müalicə rejimi xəstəliyin şiddətindən asılı olaraq fərdi olaraq seçilir; və ya

- ***Metotreksat***, 5 mq/ml; 10 mq/ml əzələdaxili, müalicə rejimi xəstəliyin şiddətindən asılı olaraq fərdi olaraq seçilir; və ya

- ***Azatioprin (Azathioprine)***, 50 mq oral, müalicə rejimi xəstəliyin şiddətindən asılı olaraq fərdi olaraq seçilir; və ya

- ***Siklofosfamid (Cyclophosphamide)***, 200 mq əzələdaxili olaraq, müalicə rejimi xəstəliyin şiddətindən asılı olaraq fərdi olaraq seçilir.

Antihistamin preparatlar:

Kombinə müalicədə birinci nəsil antihistamin preparatlardan əsasən axşam, ikinci nəsil antihistamin preparatlardan isə səhər təyin edilir. Onlar dəridə hər hansı patoloji prosesdə istifadə olunur - həm kəskin, həm də xroniki.

Aşağıdakılardan biri:

- **Loratadin (Loratadine)**, orta hesabla 10-15 gün ərzində gündə 1 dəfə 10 mq oral (ikinci nəsil); və ya
- **Desloratadin (Desloratadine)**, oral gündə 1 dəfə 5 mq orta hesabla 10-15 gün (ikinci nəsil); və ya
- **Setirizine (Cetirizine)**, oral 10 mq gündə 1 dəfə orta hesabla 10-15 gün (ikinci nəsil); və ya
- **Xlorapiramin (Chloropyramine)**, oral 25 mq gündə 1-3 dəfə orta hesabla 10-15 gün (birinci nəsil); və ya
- **Dimetinden (Dimetindene)**, damcılar (1 ml–20 damcı–1 mq), oral 20–40 damcı gündə 3 dəfə orta hesabla 10–15 gün (ikinci nəsil); və ya
- **Xlorpiramin (Chloropyramine)**, əzələdaxili və ya venadaxili gündə 1,0-2,0 ml, orta hesabla 10-15 gün (birinci nəsil).

Mast hüceyrə membran stabilizatorları:

Dəridə hər hansı bir patoloji prosesdə istifadə olunur:

- **Ketotifen (Ketotifen)**, orta hesabla 2-3 ay ərzində gündə 2 dəfə 1 mq oral qəbul edilir.

Dezintoksikasiya maddələri:

Desensibilizasiya, iltihab əlyinə və antitoksik təsirləri təmin etmək üçün:

- **Natrium tiosulfat (Sodium thiosulfate)**, venadaxili infuziya üçün 30% məhlul, 5-10 ml, gündə 1 dəfə orta hesabla 10-15 gün.

Sorbentlər:

Müxtəlif toksinləri və allergenləri çıxarmaq üçün:

- **Aktivləşdirilmiş kömür (Activated carbon)**, oral olaraq 10 kq bədən çəkisi üçün 250 mq, gündə 1 dəfə orta hesabla 10 gün;

Yerli terapiya:

Dəridə patoloji prosesin istənilən forması üçün istifadə edilə bilər. Terapiya zamanı başqa bir dərmana və ya kombine edilmiş müalicəyə keçmək mümkündür. Pemfiqusun klinik qedişatında müxtəlif morfoloji dəri elementlərinin eyni vaxtda təzahür edə biləcəyi üçün:

anilin boyaları qurutma üçün istifadə olunur; adsorbsiya və qurutma üçün - pastalar; adsorbsiya üçün - gəllər.

Anilin boyaları:

- **Metiltionium xlorid (Methylthioninium chloride)**, 1-2% sulu məhlul, yerli, gündə 1-3 dəfə 1-7 gün ərzində.

Pastalar:

- **Sink pastası (Zinc oxide)**, yerli, gündə 1-3 dəfə 1-7 gün ərzində.

Gellər:

- **Dimetinden (Dimetindene)**, yerli, gündə 2-4 dəfə 1-7 gün ərzində.

Hormonal məlhəmlər:

Onlar dəridə hər hansı bir patoloji prosesin forması üçün istifadə olunur. Terapiya zamanı bir dərmandan (çox güclü və ya güclü - IV və ya III) digər dərmana (orta və ya zəif - I və ya II) və ya kombin müalicəyə keçmək mümkündür:

- **Klobetasol propionate (Clobetasol propionate)**, 0,05%, gündə 1-2 dəfə, yerli 7-10 gün ərzində, dəridə zədələnmələrin sayını nəzərə alaraq (çox güclü IV); və ya

- **Betametazon valerat (Betamethasone valerate)**, 0,1%, gündə 1-2 dəfə yerli 7-10 gün ərzində dəridə zədələnmələrin sayını nəzərə alaraq (güclü III); və ya

- **Metilprednizolon aseponat (Methylprednisolone aceponate)**, 0,05%, gündə 1-2 dəfə yerli 7-10 gün ərzində dəridə zədələnmələrin sayını nəzərə alaraq (güclü III); və ya

- **Mometazon furoat (Mometasone furoate)**, 0,1%, dəridə zədələnmələrin sayını nəzərə alaraq (güclü III) gündə 1-2 dəfə yerli 7-10 gün ərzində; və ya

- **Betametazon dipropionat (Betamethasone dipropionate)**, 0,05%, gündə 1-2 dəfə yerli 7-10 gün ərzində dəridə zədələnmələrin sayını nəzərə alaraq (güclü III); və ya

- **Desonid (Desonide)**, 0,1%, gündə 1-2 dəfə yerli 7-10 gün ərzində dəridə zədələnmələrin sayını nəzərə alaraq (güclü III); və ya

- **Fluosinolon asetomid (Fluocinolone acetonide)**, 0,025%, gündə 1-2 dəfə yerli 7-10 gün ərzində dəridə zədələnmələrin sayını nəzərə alaraq (güclü III); və ya

- **Triamsinolon asetomid (Triamcinolone acetonide)**, 0,1%, gündə 1-2 dəfə yerli 7-10 gün ərzində dəridə zədələnmələrin sayını nəzərə alaraq (güclü III); və ya

- **Alklometazon dipropionat (Alclometasone dipropionate)**, 0,05%, gündə 1-2 dəfə yerli 7-10 gün ərzində, dəridə zədələnmələrin sayını nəzərə alaraq (orta II); və ya

- **Prednizolon (Prednisolone)**, 0,25% və ya 0,5%, dəridə zədələnmələrin sayını nəzərə alaraq (zəif I) gündə 1-2 dəfə yerli 7-10 gün ərzində; və ya
- **Hidro kortizon-17 butirat (Hydrocortisone 17-butyrate)**, 0,1%, gündə 1-2 dəfə yerli 7-10 gün ərzində dəridə zədələnmələrin sayını nəzərə alaraq (zəif I); və ya
- **Hidro kortizon asetat (Hydrocortisone acetate)** 0,1% və ya 0,25% və ya 1,0% və ya 5,0%, dəridə zədələnmələrin sayını nəzərə alaraq (zəif I) gündə 1-2 dəfə 7-10 gün ərzində yerli.

Yerli istifadə üçün kombinə edilmiş preparatlar:

İkincili piogen(irinli) və ya göbələk infeksiyası baş verdikdə istifadə olunur. Onlar dəri prosesinin istənilən şiddəti üçün istifadə olunur:

- **Betametazon dipropionat (Betamethasone dipropionate 1 mq) + gentamisin sulfat (Gentamicin sulfate1 mq) + klotrimazol (Clotrimazole 10 mq)**, dəridə zədələnmələrin sayını nəzərə alaraq gündə 1 - 2 dəfə yerli 7 - 10 gün ərzində; və ya
- **Hidro kortizon (Hydrocortisone1 mq) + natamisin (Natamycin10 mq) + neomisin (Neomycin 3500 BV)**, dəridə zədələnmələrin sayını nəzərə alaraq gündə 1 – 2 dəfə yerli 7 – 10 gün ərzində; və ya
- **Betametazon (Betamethasone 1 mq) + gentamisin (Gentamicin1 mq)**, dəridə zədələnmələrin sayını nəzərə alaraq 7 - 10 gün ərzində gündə 1 - 2 dəfə yerli.

Ədəbiyyat

“Пузырчатка”. Версия: Клинические протоколы МЗ РК - 2015 (Казахстан)

<https://diseases.medelement.com/disease/%D0%BF%D1%83%D0%B7%D1%8B%D1%80%D1%87%D0%B0%D1%82%D0%BA%D0%B0/14153>